Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза! | Лэнин-Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лийі!

Йамдэ лийі

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН органжэ
1937 ий, 11 октьабрь
№ 52 (488)

ПИОНЬЭР СБОРЫШТО

8-шэ октьабрьыштэ Иошкар-Ола 6-шо номыран школышто пионьэр сбор эртаралтэ.

Иандар, волгыдо пионьэр комнатыштэ рвезэ-шамыч газэт, журналым лудыт, шапкэ, шахмат да моло модыш-шамыч дэнэ модыт. Тэвэ Бэлкина Вэра „Пионерская правда" газэтыштэ лэкшэ задачэ-шамычым ышташ шонкален шинча. Тудын дэкэ Майанкина, Кузнэцова Мила да Ганьошина Вэра йолташышт ушнат. Лукышто Токарьэв Иура гармоньым кучэн, мурым шокташ тунэмэш. Моло-шамычышт модыш дэнэ модыт.

— Мый муым!—манын Вэра пэлэштыш.

— Мо лийэш?—вашэш йодыч рвезэ-шамыч.

— Баку, „ба" дэн „ку"-ым ваштэлтэн шындэт гын, Куба остров лэктэш.

— Чын вэт,—воштылал пэлэштышт. Тыгак моло задачэ-шамычымат палат.

7 шагат жаплан сбор тӱҥалэш.

Онтыр йӱк шоктыш.

Рвезэ-шамычат шыпланышт. Сбор тӱҥальэ. Вожатый Чэрнова Вальа пионьэр организацийын задачыж нэргэн ойлэн пуыш.

Тидын дэч вара, пионьэр активым ойыраш тӱҥальыч. Звэньйэвой-шамычым да отрад совэтым ойырмӧнтӧ, умбакыжэ мом ыштышаш нэргэн ойлышт.

Нуно Октьабрь пайрэмын XX- шо идалыкшылан кок изи пийэсым, физкультур номэрым да хорым йамдылаш лийыч. Чыланат ныл оборонно значоклан нормым пуаш да Октьабрь пайрэмым „отличнэ" да „хорошо" отмэткэ дэнэ ваш лийаш обйазательствым нылыч. Тугак „Петр I" кином ончаш организованно кайаш лийыч.

Вара модмаш, газэт лудмаш лийэ.

Голубцэв Вачий.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

Ботвинник дэн Лэвэнфиш коклаштэ шахмат матч

Пэрвой партийыштэ Ботвинник сэнгэн

5-шэ октьабрьыштэ, Моско олаш, Политэхнический музэй аудиторийэш СССР-ыштэ шахмат дэнэ пэрвой вэр налшаш вэрч орденоносэц гроссмэйстэр М. Ботвинник дэн Ушэм шахмат чэмпион Г. Лэвэнфиш дэнэ матч тӱҥалын.

Кок мастэржат пэш чот тыршэн, шекланэн модыт.

40 ход дэч вара, партийым Ботвинниклан сай положэний дэнэ отложитлымэ.

Партий 6 октьабрьыштэ модын пытаралташ ыльэ, но Лэвэнфиш могай положэньым шумыжым шоналтымэк, уэш модаш тӱҥалдэак сдатлэн.

Кокымшо партийым 7 октьабрьыштэ кастэнэ модыт.

7 октьабрьыштэ кокымшо партийым мӱчашкэ шумэш модмаш лийын огыл. Ботвинник модышым умбакшэ шуйыдэ, партийым сдатлэн. Матч счот—1:1.

9 октьабрьыштэ матчын кумышо партийжэ модалтын. Ошо дэнэ Лэвэнфиш модын.

Тӱньамбалнэ пэрвой вэр вэрч шахмат матч

5 октьабрьыштэ Гаагэш (Голландий) шахмат дэнэ тӱньамбалнэ пэрвой вэр налшаш вэрч шахмат дэнэ тӱньамбал чэмпион Эйвэ дэн ожнысо тӱньамбал чэмпион Альохин коклаштэ рэванш-матч тӱҥалын.

Пэрвой партийым Эйвэ модын налын.

Тэний школым похвальнэ грамота дэнэ пытарэм

Мый ӱмаштэ 6-шо классым „отличнэ" да „хорошо" отмэткэ дэнэ пытарэн, 7-шэ класcышкэ вончышым. Ӱмаштэ отличнэ тунэммэм тэнийат ом лушкыдэмдэ. Тэний 7-шэ классым отличнэ тунэмын похвальнэ грамота дэнэ пытараш мутым пуэм. Тидын дэнэ пырльак общэствэннэ пашамат активнэ ыштэм. Пырдыж газэт рэдактырлан шогэм.

Сэргэйэв Саньу.

Сотнур район, Корамас пэлэ кыдалаш школ.

Испан калыкын фашист интэрвэнт-шамыч ваштарэш гэройла кучэдалмыжэ.

Сӱрэтыштэ: Испан коммунистический партий ЦК-ан члэнжэ Долорэс Ибаррури (Пасионарийа) мадридысэ пионьэр-шамыч дэнэ мутлана. (Сойузфото).

„СССР В-6" ДИРИЖАБЛЬ ЭКИПАЖЫН РАПОРТШО

СТАЛИН йолташлан
МОЛОТОВ йолташлан
КАГАНОВИЧ йолташлан
ВОРОШИЛОВ йолташлан
КАЛИНИН йолташлан

Тӱрлӧ мэтэорологический условийыштэ совэт дирижабль дэнэ эн шуко жап чоҥэштэн коштааш пумо заданым пэрвой совэт транспортно „СССР В-6" дирижабль экипаж шуктэн.

„СССР В-6" дирижабль нигушак шичдэ да горьучийым йэшарыдэ йужышто 130 часат 27 минут лийын, 4.800 километрым утла коштын.

Дирижабль дэнэ нигушак шичдэ да йужэш горьучийым йэшарыдэ чоҥэштымаштэ тӱньамбал рэкордым ыштымэ. Совэт матэрйал дэнэ совэт заводлаш ышталтшэ дирижаблын матэрйальнэ ужашымэ кужун чоҥэштымашым нимогай чарак дэч посна выдэржатлэн.

Сталинский тыршымаш дэнэ ырышэ дирижабль экипажын у, утларак сложно заданым шуктышлан вийжэ ситышын уло.

Чаплэ да шокшын йӧратымэ мэмнан эл ӱмбак фашист агрэссор-шамыч кэржалташ тоштыт гын, мэ, партийын, правительствын да йӧратымэ калык вождь Сталин йолташын пэрвой ӱжмышт почэшак, социализм элын йуж границыжым аралаш йамдэ улына.

„СССР В-6" корабль командир—**Паньков.**

Экипаж:

Командирын помощникшэ—**Дьомин.** Корабль инжэнэр-шамыч—**Кулагин, Устинович.**

Флагштурман—**Мӓчиков.** Штурман—**Зубов.** Штурвальнэ-пилот-шамыч—**Бэлкин, Мозгальов, Голиков.** Радист—**Сидоров.** Мэтэоролог—**Градус.** Старшэ бортмэханик—**Шмэльков.** Бортмэханик-шамыч—**Никитин, Йэфимэнко, Бурмакин, Соловьйов.**

14-шэ область комсомол конфэрэнций

8 шэ октьабрьыштэ кастэнэ Марий коммунист йал озанлык школын актовый залэшыжэ Марий область комсомол организацийын 14-шэ конфэрэнцийжэ почылтын.

Конфэрэнций прэзидиумыш 15 йэҥым сайлэн. Нунын коклаштэ: Врублэвский, ВЛКСМ ЦК прэдставитэль Буслаэв, ВЛКСМ обком сэкрэтарь Рӓбчиков, Рӓбинин (Ронго МТС-н стахановэцшэ), Мизорина (Марбумстройын стахановкажэ), Лэбэдэва (Кырык Мари МТС-н стахановкажэ) йолташ-шамыч улыт.

Кужу жап совым кырэн конфэрэнций почэтно прэзидиумыш Сталин йолташым, ВКП(б) ЦК Политбӱром Косарэв, Иэжов, Тэльман, Хозэ Диас, Димитров, Долорэс Ибаррури йолташ-шамычым сайлыш.

Тидын дэч вара ВЛКСМ Обкомын пашажэ нэргэн Рӓбчиков йолташ отчотно докладым марла ыштыш. 9 октьабрьыштэ эрдэнэ Рӓбчиков йолташ докладым рушла ыштэн.

91

ОКТЬАБРЬ ВАШЭШ СОЦСОРЭВНОВАНЬЭ

ОКТЬАБРЬ РЭВОЛЬУЦИИЫН XX-шо ИДАЛЫКШЫМ КУГУ СЭҤЫМАШ ДЭНЭ ВАШ ЛИИЫНА

МЭДВЭДЭВО ПЭЛЭ КЫДАЛАШ ШКОЛЫШТО ТУНЭМШЭ-ШАМЫЧЫН СЭРЫШЫШТ

Мэ, тунэмшэ пионьэр-шамыч пэрвой сэнтьабрьыштэ пэш куанэн тунэмаш тӱҥалынна. Кузэ от куанэ! Вэт кэҥэж мучко сайын канэн, у вийым погэн, у тунэммэ ийым ваш лийынна.

Мэ раш палэна: партий дэн правитэльство мланна тунэмаш чыла условийым пуэныт: учэбник, тэтрадь, ручка, карандаш, сай туныктышо—чыла уло! Тэвэ осталинский пӧлэк—СССР историй у учэбник—айдэмын курым дэнэ ногымо шинчымашыжым кэлгын тунэмаш мэмнам моткоч чот куандара.

Мэ, совэт школьник-шамыч, партий дэн правитэльствын кугун тыршымышт дэнэ пайдаланэна. Сталинский Конституций дэнэ пэҥгыдэмдалтшэ, коммунист партий вуйлатымэ почэш пашазэ дэн нэмэр крэсаньыкын кучэдал налмэ образованийлан права—мэмнам пэш кугун куандара, мланна у вийым пуа.

Моско оласэ Ростокин район 266 шо школышто тунэмшэ-шамыч мэмнам сорэвнованьыш ӱжыныт ыльэ. Мэ нунын ӱжмыштым илышыш пурташ кӱлын пижынна.

Тунэммын качэствыжым сайэмдашлан эн ончычак соцсорэвнованьым кумдан шарэн улына. Отрьад дэн отрьад, звэна дэн звэна, тунэмшэ дэн тунэмшэ сорэвноватлэна. Шкэ ӱмбак налмэ обязатэльствынам илышыш пуртымым тэргэн шогэна.

Сознатэльнэ дисциплинэ вэрч вийан кучэдалына. Тунэмаш тӱҥалмэ годымрак дисциплиным пужгалышэ-шамыч йатыр улыт ыльэ. Нунын нэргэн пионьэр сборышто, классный собраньыштэ лончылэн налмэ, нунын дэнэ посна бэсэдым эртарымэ. Кызыт шукыжын (Горлов, Гэрасимов, Плотников, молат) дисциплинышт сайэмын.

Йужо тунэмшэ-шамыч гына (Симонов А., Кичкин А., Полканов (6 кл. „Б“), Блассов (7 кл. „Б“), Стольаров (7 кл. „А“) дисциплиныштым кӱлэш сэмынак тӧрлатэн шуктэн огытыл. Тидэ ситыдымашымат кӱчык жапыштэ тӧрлатэн шукташ пижын улына.

Мэмнан школышто марий, руш, чуваш-йоча-шамыч тунэмыт. Нунций коклаштэ нимогай ойыркалымаш укэ. Чылан ваш-ваш полшэн, кэлшэн тунэмына, пырльа модын вошты йара жапым эртарэна.

Кажнэ классыштэ Совэт Ушэмысэ гэрой-шамычын илышыштым да нунын кугу сэҥымашыштым тунэмын улына.

Тӱрлӧ событий нэргэн эрвак каҥашымашым эртарэна. Тунэмшэ пионьэр-шамыч чыланат газэтым налыт.

7-шэ классыштэ тунэмшэ-шамычлан политшколым организоватлымэ. Политшколышто кызыт Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым тунэмына. Палэн налмынам ача-аваланна да колхозник-шамычлан умылтарэн шогэна.

Физкультур-оздоровитэльнэ пашалан вийан пижынна. Вашкэ 117 пионьэр-шамыч БГТО значоклан кэҥэж нормым сдатлэн шуктат. Октьабрь пайрэмлан 80 пионьэрын огышт БГТО значок лийыт.

МОПР, СВБ, ОАХ, фэто, физкультур, рукодэльнэ, йунный натуралист, литэратур, драмматичэский кружок-шамыч пашам талын ыштат.

Сылнэ мутан журналым лукташ пижынна. Тӱшкан кино ончаш кум кана мийэнна. У мурым, танцым, модышым тунэмына.

Мэмнан сай пашана дэнэ пырльа ситыдымашнат йатыр уло. Тэвэ мэмнан кугу ситыдымашна: кум вожатый ок ситэ. Йужо вожатый-шамыч кок-кум отрьадым вуйлатат. Тидлан лийынак нуно мэмнан йодмынам, интэрэснам шуктэн огыт кэрт. Но мэ шкэнан коклаҥгыч вожатый-шамычым кушташ кӱлын пижына.

Альэ прогулым йӧршын пытарэн шуктэн огынал. Кажнэ кэчын 2-3 прогул лийэш.

Мӧҥгыш пуымо пашамат йужышт жапыштэ огыт шукто. Садланак йужо прэдмэт дэнэ (утларакшым матэматик да руш йылмэ дэнэ) „плохо“ отмэтка лийэда.

Йужо тунэмшэ-шамыч (Плотников, Кичкин, Симонов, молат) ышкэныштын культурно огыт кучо. Кужу ӱп дэнэ, ӱштыльэ школыш толыт.

Нинэ ситыдымаш-шамычым Октьабрь пайрам мартэ йӧршын пыташ пижына. Марий Рэспубликысэ чыла тунэмшэ-шамычымат мэмнан примэрна почэш Октьабрь вашэш сорэвнованьыш ушнаш ӱжына.

Мэ шкэнан ӱмбакэ тыгай обязатэльствым налына:

1. 1937-38 тунэммэ ийыштэ ик классыштэ кок ийлан кодмашым пыташ. Кажнэ прэдмэт дэнэ сай да отличнэ тунэмаш. Прогулым да урокыш вараш кодын миймашым йӧршын пыташ.

2. Вождь-шамычын биографийыштым да политик тунэммашым сайын шындаш.

Школэш лэкторийым почына. Тушко сай лэктор, докладчик, бэсэдчик-шамычым шупшына. Мэмнан партийын историйжэ, граждан сарын историйжэ, троцкистско-бухаринский бандэ, йапоно-гэрманский агэнт-шамычын, буржуазнэ националист, дивэрсант, шпион кашакын шакшэ пашашт нэргэн лэкций колыштмашым организоватлэна.

3. Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым да Сталинский Конституцийым кэлгын тунэмаш тӱҥалына.

4. Комсомол организацэ полшымо дэнэ, чыла пионьэр отрьад-шамычын пашаштым сайэмдэна. Йоча-шамычын мэмнан родинлан да Кугу Сталин йолташлан мучашдымын прэданнэ, класс тушманым ужмо шудымо шӱлышэш воспитатлэна.

5. Войэннэ-физкультур пашам сайын шындэна. 3 оборонно значоклан чыла тунэмшэ пионьэр-шамычат нормым сдатлэна.

Тӱшкан кинош, тэатрыш, экскурсийыш коллэктивнэ коштмашым организоватлэна.

6. Кок тылзылан ик кана сылнэ мутан журналым, тылзылан ик кана пырдыж газэтым луктын шогаш тӱҥалына.

Пагалымэ тунэмшэ-пионьэр-шамыч, мэ шкэнан обязатэльствынам шукташ уло вийна дэнэ пижына. Марий рэспубликысэ чыла школлаштат Октьабрь вашэш сорэвнованьым кумдан шараш ӱжына. Сорэвнованьыш ушнэн могай сэҥымашым ыштымыдам, кузэ сэҥымашыш шумыдам „Йамдэ лий“ газэт коч ончыктэн шогыза.

Мэдвэдэво пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамычын кӱштымӧ почэш отличник-шамыч киднам пыштэна: Полэвшикова А., Полканов А., Иэгорова Й., Кузнэцова С., Митьукова Н., Карпов Л., Полканов В., Муравйов М., Горбунов И., Новикова Ф., Пэтров А., Суворов Н., Крашэнникова Т.

Комсорг—К. Т. Корьаков.

Вожатый шамыч: Казакова, Шалайэва.

Оршанкэ район, „Куат“ колхозын самодэйатэльнэ хоровой кружокшо.

Молан мый отличнэ тунэмам

Мый, Мэдвэдэво пэлэ кыдалаш школын VII-шэ „А“ классыштыжэ тунэмам. V-шэ дэн VI-шо классыштат чыла прэдмэт дэнат отличнэ тунэмын толынам. Тидлан мыйым школ дирэкций шуко кана прэмироватлэн.

Тэнийат эрэ „отлично“ отмэткэ дэнэ тунэмам. Мый тунэмаш тӱҥалмын пэрвой кэчыж гычак ышкэ ӱмбакэм конкрэтнэ обязатэльствым нальым. Тидэ мутэм пионьэр сэмын шуктэн шогэм.

Молан мый отлично тунэмам? Тэвэ молан: школыш коштмаштэ мыйын ик прогулат лиймаш укэ. Урокышто туныктышын кажнэ ойжым умылаш тыршэм. Мӧҥгыш пуымо заданьым эрэ жапыштыжак шуктэн шогэм. Дисциплинэм школыштат, мӧҥгыштат сай.

Канышан жапэм вэсэлан эртарэм: сылнэ литэратурым, газэтым кӱрылдтэ лудын шогэм. Кинош чӱчкыдын коштам.

Кызыт мыйым учэничэский совэтыш сайлэныт. Тыштэ мый активнэ полшэм.

Шукэртэ огыл мыйым Лэнин комсомол радамыш пуртышт. Тидлан мый пэш чот куанышым. Активнэ комсомолэц лийаш, партийлан чот полшэн шогаш—тэвэ мыйын ончылно шогышо тӱҥ пашам.

Муравьйов Миша.

Мэдвэдэво ПКШ.

Мый шкэ титакэм умлышым

26-шо сэнтьабрьыштэ лэкшэ „Йамдэ лий“ газэтыштэ „Ик кэчыштэ кок прогул да вараш кодмаш“ вуймутан сэрыш пэчатлалтын ыльэ. Тидэ сэрыштэ мийын титакэм нэргэн пэш сайын ончыктэн пуымо. Мыланэм чот йошкаргаш тӱкныш. Титакым пэш сай ончыктэн пумо—мыйым тӧрлалтымаш лийэш. Чынак, тыгэ вараш кодмаш кум кана лийын.

Ончыкшо ик канат урокышко вараш кодын кошташ ом тӱҥал.

Адак мый толашашат йӧратэм ыльэ. Мыйын тидэ титакэмым пионьэр погынымаштэ йолташэм-шамыч йатыр кана ончыктэныт ыльэ. Кызыт мый, шкэ титакэм сайынак умылэнам. Ончыкыжо нигунам толашаш ом тӱҥал. Шкэмым школыштат, мӧҥгыштат пионьэр сэмын кучаш, кажнэ прэдмэт дэнат сайын тунэмаш тӱҥалам.

Горлов Алэксандр.

Мэдвэдэво ПКШ.

2-шо могыр „Йамдэ лий“.

Октьабрь вашэш сорэвнованьыш ушнат

Арын пэлэ кыдалаш школыштo (Морко район) тунэмшэ-шамыч Моско олан 266-шо школыштo тунэмшэ, пионьэр-шамычын сэрышыштым лончылышт. Нуно Октьабрь пайрэмым „отличнэ“ да „хорошо“ отмэткэ дэнэ ваш лийшаш вэрч сорэвнованьым шарышт. 4-шэ классыштэ тунэмшэ Кушаков Толья „отличнэ“ отмэткэ дэнэ гына тунэмаш обåзатэльствым пуыш.

Курганов В.

* * *

Сотнур тӱҥалтыш школыштo (Малмыж район) тунэмшэ-шамыч Октьабрь вашэш сорэвнованьым кумдан шарэныт. Иоча-шамыч шкэ ӱмбакышт „отличнэ“ отмэткэ дэнэ тунэмаш да кум оборонно значоклан нормым пуаш мутым пуэныт.

Кызыт хоровой кружок, струнно да шумовой оркэстр у мурым тунэмыт. Драмкружок спэктаклым шындаш йамдыла.

Иапык Васлий.

* * *

Иэльнагий тӱҥалтыш школыштo (Иошкар-Ола район), тунэмшэ-шамыч Октьабрь вашэш социалистичэский сорэвнованьыш ушнышт. Нуно шкэ ӱмбакышт посна обåзатэльствым налын, класс дэн класс да отрад коклаштэ социалистичэский сорэвнованьым шараш, тугак рвээ-шамыч кум оборонно значоклан нормым пуаш обåзатэльствым налыныт.

Игнатьэв Ваньа.

* * *

Октьабрь вашэш сорэвнованьыш Кужэнэр пэлэ кыдалаш школыштo (Кужэнэр район) тунэмшэ, пионьэр-шамычат ушнышт. Тунэмшэ пионьэр-шамыч шкэ ӱмбакышт посна обåзатэльствым налдэныт. Тэвэ 5-шэ классыштэ тунэмшэ Лопатин Валья, Лэнский Лэонид да Романова Иэлэна чыла прэдмэт дэнат „отличнэ“ отмэткым гына налаш мутым пуэныт.

Лэрмонтов. В.

* * *

Мэ тэний, у тунэммэ ийым пэш сайын йамдылалт ваш лийна.

Октьабрь рэвольуцийын пайрэмжым „отличнэ“ да „хорошо“ отмэткэ дэнэ гына ваш лийаш обåзатэльствым налын улына.

Адак шкэнан политик шинчымашнамат нӧлтэн шогэна. „Иамдэ лий“ газэтым кӱрылтлэ лудына.

Амийтов С., Ирдуганов А.

Пошкырт рэспублик, Калтаса район, Ушмэн пэлэ кыдалаш школ.

* * *

Мэмнан Матародо кыдалаш школ (Параньгэ р-н) Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшым кугу сэҥымаш дэнэ ваш лийаш чот йамдылалтэш.

Пайрэмлан йамдылалташ да пайрэмым эртараш посна комиссым ойырмо. Комисс планым ыштэн, кызыт план почэш пашам ышташ пижын.

Школ кӧргым сылнэштараш тӱҥалмэ. Пионьэр вий дэнэ спэктаклым шындаш йамдылалтына. Хоровой дэн музыкальный кружок-шамыч пашаш пижыныт. Тэвэ Васильэва, Витина, Куклина, Соловьйова Уракова молат шуко мурым тунэмыныт. Корьаковцэв дэн Никоноров гармонь шокташ пэш уста улыт. Нуно тӱрлӧ муро-шамычым шоктэн моштат.

Физкультур кружокат сай номэр-шамычым йамдыла.

И. Йамбарцэв.

Китайысэ крэдалмаш.
Чапэйысэ тынысын илышэ калыкын йапон захватчик-шамыч дэч шылын каймышт. Сойузфото.

8-шэ китай армийын у сэҥымашыжэ

Китайыштэ Шанхай фронтын шуко участкылаштыжэ кучэдалмаш кайа. Лодьанья дэч кэчывал йымал вэлышкыла китай салтак-шамыч сайын лэктыныт да йапон ротым авырэн налыныт. Капитаным да лу дэнэ йапон салтак-шамычым пуштмо, кум пулэмьотым шупшын налмэ. Чапэй районыштo 300 йапон морьак-шамыч шуко танк полшымо дэнэ китай позицийым атаковатлэныт. Китай-шамыч ӧрдыж урэмлашкэ чакнэныт да йапонэц-шамычым урэмыш пуртэн, нуным кок могырымат йыр авырэн налыныт. Йапонэц-шамыч писын чакнаш тӱҥалыныт да кучэдалмаштэ 70 йэҥ колшым, ик кунар пулэмьотым, шуко винтовкым кодэн кайэныт.

Иӱд йымал китайыштэ 8-шэ китай армийын частьшэ-шамыч Чжу Дэн командоватлымыжэ почэш, у сэҥымашым ыштэныт. Нуно йапонэц-шамыч дэн Фаньчи да Дайчжоу ола-шамычым мӧнгэш сэнэн налыныт. Вара йӱд йымал вэлышкыла кайшыла, Шочжоу дэн Цинпин олам налыныт. Цинпин ола лишнэ кучэдалмаштэ китай войска-шамыч 8 танкым, 15 бронэмашиным, 6 грузовикым да моло шуко войэннэ снарьажэньымат шупшын налыныт. Йапонэц-шамыч 200 салтакым йомдарэныт.

8-шэ китай армий войскан вэс группыжо изи отрад-шамычлан шэлалтын, Пинсингуан дэн Гуанлин коклаштэ улшо йапонэц тылыштэ дэйствоватла.

Класснам арун кучэна

Мэмнан Кэльмак-сола тӱҥалтыш школыштo (Роҥго район) арулык вэрч кучэдалмашым кумдан шарымэ. Класс кӧргым тӱрлӧ лозунг-шамыч дэнэ сылнэштарымэ, вождь-шамычын портрэтыштым пыжыктылмэ. Окнашкэ тӱрлӧ пэлэдыш-шамычым шындылмэ.

Кажнэ пэрэмэн годым модаш кудовэчыш лэктына. Сандэнак классыштэ пурак укэ.

Пэтров И.
Камэншиков Н.

Испан йоча-шамыч—Лэнинградыштэ

Испан йоча-шамыч Лэнинградыш толыныт. Нуно Лэнинградыштэ у обстановкым ик мыньар кэчэ жапыштак палэн шуктэныт. Кызытат шкэныштым пэш сайын чувствоватлат. Школьно заньатым тӱҥалашлан группо-шамычым ыштымэ.

Но йоча-шамычын ушышт гыч шочмо элыштышт лийшэ шучкылык нэргэн шонымашышт йӧршэшак кайэн огыл. Тэвэр урэмыштэ улшо интэрнатын канымэ пӧлӧмыштыжӧ кастэнэ тыгай модышым шонэн луктыныт: Маноло конструктор, ужаш-шамыч гыч самольотым ыштэн, шулдырэшыжэ пу кубик-шамычым оптылын. Мотор сэмын йӱкым луктын, Маноло Гонзалэсын шахмат дэнэ модын шинчымэ ӱстэл дэкыжэ шумэш „чонэштэн“. Тудо тыштэ самольотын шулдыржым рӱзалтыш да кубик-шамыч ӱстэл ӱмбакэ камвозыч. „Бом! Бом“-пэлэштыш да Маноло умбакэ „чонэштыш“.

А Руфино картон гыч зэнитнэ орудийан автомобильым пӱчкын луктын, Манолон самольотшо ӱмбак „лӱлдылаш“ тӱҥалын.

Испан йоча-шамыч илымэ пӧртым тидэ пӧрт йыр улшо школла гыч пионьэр-шамыч авырат. Нуно испанийысэ-йолташыштлан сэрышым кондат, саламлат да ӧндалыт.

5 дэн 6 октьабрьлаштэ испанэц шамыч родинышкышт сэрышым возат. Нуно Совэт элын нуным пэш сай ваш лиймыжэ, нунын илымэ пӧртыштын пэш сайжэ нэргэн возэныт.

7 октьабрьыштэ 600 испан йоча-шамыч Москош толыныт.

Коршунов музыкант лийэш

Коршунов Стэпан Кой-сола пэлэ кыдалаш школыштo отличнэ тунэмэш. Стэпан отличнэ тунэммыжэ дэнэ пырльа, музыкланат сай тунэм толэш. Тудо гитарым, балалайкым да мандолиным шокташ пэш мастар.

Кэҥэжым лийшэ район олимпиадыштэ пэш сайын выступатлыш. Олимпиадэ комисс тудым 40 тангэаш гитар дэнэ прэмироваймы.

Иванов И. П.

Шэрнур район.

Пэрэмэн жапым сайын эртарэна

Мэмнан школыштo пэрэмэн жап ниғунамат скучно ок эртэ. Эрэ куанэн, модын, вэсэлан эртарэна. Биллиард, шашкэ, шахмат да моло тӱрлӧ модыш дэнэ модына. Тӱрлӧ сылнэ муро-шамычым патэфон дэнэ шоктэна.

Бэльаков Н. С.

Оршанкэ район, Вэликополь ПКШ.

Кроликым йӧратэн онча

Турун тӱҥалтыш школын 4-шэ классыштыжэ тунэмшэ-пионьэр Корэстэлэв Витья кроликым пэш йӧрата. Тудо кроликым шкэжак пукша, йӱкта, онча. Кызыт тудын 9 кроликшэ уло.

Корэстэлэв Н.

Йошкар-Ола район, Кузнэцово пэдучилищэ.

ЙОЧА ПЭРЭДАЧЭ НЭРГЭН

Марий рэспубликысэ радиокомитэт пэлэн йоча пэрэдачэ уло. Тидэ пэрэдачэ гоч радиокомитэт йоча-шамычын пийалан илышыштым кэлгын да сылнын ончыктышаш. Тугэ гынат, йоча пэрэдачэ пэш кукшу пэрэдачэ-шамычым пуэда, шукыж годым пэрэдачэ дэткор сэрышым лудмо дэнак пыта. Молан йоча пэрэдачын тыгэ кукшун эртымыжэ палэ.

Эн ончычшак тэвэ тидлан: йоча пэрэдачык рэдактыржэ Бэлкина йолташ йоча самодэйатэльнэ кружок-шамычым радио комитэт йыр ушэн огыл. Радио комитэтын йоча пэрэдачыжэ школ - шамыч дэч кӯрылтын, школлаштэ вийан кушшо йоча самодэйатэльностым ок уж да радио коч ончыктэн ок шого. Сандэнак ик самодэйатэльнэ кружокын пэрэдачыжым кэчэ почэла альэ кэчэ кодэн пуэдат, а вэсым, у пэрэдачым огыт организоватлэ.

Эртак иктым кӧн колыштмыжо шуэш? Тидэ йодыш нэргэн Бэлкина йолташлан сайракын шоналташ шукэртак жап ыльэ.

Адак пэрэдачым лудмо шотат укэ. Радио комитэт сайын, грамотно лудын моштышо йэн-шамычым ок му ала мо. Дэткор сэрышым, молымат лудашлан Бэлкина йолташ урэмыштэ эртэн кайшэ палымыжым пуртылэш. Тэвэ 2 октьабрьыштэ урэм дэнэ случайнэ эртэн кайшэ, пэдрабфак студэнт Иванов лудо.

Бэлкина йолташ Мэдвэдэво пэлэ кыдалаш школышто хор кружок уло, манмым колын. 6 октьабрьыштэ кэчывалым 2 шагатлан Мэдвэдэво школыш мийэн да туныктышо Корьаков ончылан тыгай задачым шындэн:

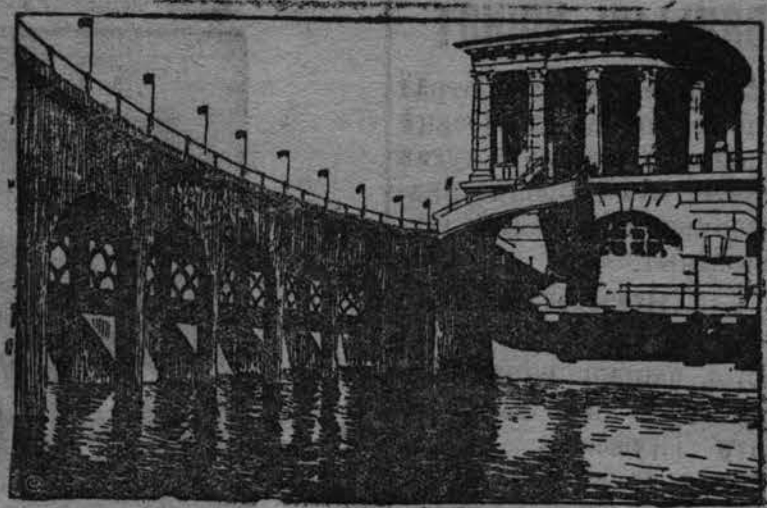
—Тэ, тачэ 4 шагат кастэнэ йоча пэрэдачыш мийышаш улыда. Огыда мий гын, мыйын пэрэдачым кӯрлыда,—манын Бэлкина ойлэн. А Корьаков сайын шоналтэн налдэ, йӧршэш йамдылдымэ хоровой кружокым йоча пэрэдачыш намийаш сӧрэн. Корьаков тунамак хоровой кружокым „йамдылаш" тӯналын. Хоровой кружок вараш кодынат 6 октьабрьыштэ йоча пэрэдачэ кӯрылтын. Тӱжэм дэнэ йоча-шамыч ондалалтыныт.

Иоча пэрэдачэ отдэлын пашаштыжэ моло ситыдымашат шуко уло. Чыла нинэ ситыдымаш-шамычым радиокомитэт вуйлатыше Иванов йолташ тачат чытэнак ила.

Мэ, пионьэр-шамыч радиокомитэт дэч сай, сылнэ йоча пэрэдачым организоватлаш йодына.

И. Абрамов.

Йошкар-Ола, Музыкальнэ—тэатральнэ училищэ.

Москва—Волга канал.
Сӯрэтыштэ: 104 №-ан аварийнэ капка.
Фото Бирьуковын.

Сталин—мэмнан шочмо шӱм

Вэсэла мэмнан илымашна,
Илымашна мэмнан у,
Пэлэдшэ куан илымашнам
Иктыланат она пу.
Айдэмэ мэмнан—
патыр, сусу*),
— Ончал докан кэрэк кӧм.
Куаным курымэшлан пушо
Сталин—мэмнан шочмо шӱм.

Сталин мланна волгыдым пуэн,
Волгалт илаш курымэш.
Ойгым куан сэнгэн шуэн,
Пэлэдалын ӱмырэш.
Вэсэла мэмнан илымашна,
Илымашна мэмнан у,
Пэлэдшэ куан илымашнам
Иктыланат она пу.

Шадт Булат.

Курык марий йылмэ гыч Ан. Вик кусарэн возэн.

*) Сусу—радостный.

Моско—Сэвэрнэ польус пэрэльотым организоватлышэ комисс дэч

7 октьабрьыштэ Шэвэльов йолташын экспэдицийжын „Н-170" флагманский самольотшо цэнтральнэ польарнэ бассэйныш Лэванэвский йолташын самольотшым кычалашлан кугу польотым ыштэн.

Польотышто экспэдиций начальник Совэт Ушэм гэрой Шэвэльов йолташ, корабль командир Совэт Ушэм гэрой Водопьйанов йолташ, штурман Совэт Ушэм гэрой Спирин йолташ, кокымышо пилот Тьагунин йолташ, мэханик-шамыч Бассэйн, Морозов, Пэтэнин йолташмыт да радист Иванов йолташ участвоватлэныт.

Рудольф островысо аэродром гыч 3 шагатат 21 минутышто самольот тарванэнат, йӱдвэл польусыш чонгэштэн.

Польусыш мийэн шушаш годым самольот ойар ийгэчым ваш лийын да Лэванэвский йолташын самольотшым кычалаш тӱналын. Водопьйанов йолташ польус коч 88° 30 широта мартэ Амэрик вэлыш чонгэштэн.

Умбакыжым кычалмашым эрташлан туман мэшайэн, сандэнэ самольотлан мӧнгэш пӧртылаш вэрэштын. 13 шагатат 13 минутышто Водопьйанов йолташ Рудольф островыш сайын волэн шинчын.

Комиссий тыгэ палэмда: „Н-170" самольотын пэш йӱштӧ игэчыштэ чонгэштымашыжэ польусыш чонгэштымэ историйыштэ пэрвой кана лийын. Ындэ палэ: Совэт льотчик-шамыч нэлэ жапыштат польус коч чонгэштэн кэртыт.

Лэванэвский йолташын самольотшым кычалмаш умбакыжат лийэш.

Пионьэр-шамыч увэртарат

Мэмнан модмына шуэш

Мэмнан школышто пэрэмэн жап пэш йокрокын эрта. Модыш, музык нимогайат укэ. Садланак кажнэ пэрэмэн годым йоча-шамыч ваш-ваш крэдалыт, игылтыт. Модыш организоваймэ нэргэн школ дирэктыр Рэвина огэшат шоналтэ.

Умбакыжэ пэрэмэн жапым тыгэ эртараш нигузэат огэш лий. Тидын нэргэн школ дирэкцэ, пионьэр организацэ шоналтышаш улыт.

Шибаков Вальа.

Йошкар-ола район,
Руш-Кукмор пэлэ кыдалаш школ.

Йӱштӧ вӱдым йӱктат

Мэмнан школышто тунэмшэ-шамычлан нигунамат шолтымо вӱдым огыт йамдылэ. Эрэ кӱчымӧ вӱдым йӱктат. Тидын дэнэ шуко йоча-шамыч чэрланэныт, школышкат коштын огыт кэрт.

Школ дирэктыр Смирнов тыгай ситыдымашым шинчымыж ӱмбачат нымогай мэрым ок ыштэ.

З. Вачий.

Ронго район, Кужмарий пэлэ кыдалаш школ.

Йэгошин фотоаппаратым ыштэн

Мэмнан Куптӱр пэлэ кыдалаш школышто фотокружокым организоватлымэ. Кружокнан ындэ 3 заньатийжэ лийын. Тушто фотоаппаратын ышталтмыжэ да тудын кӱлэшлыкшэ нэргэн ойлымо. Йоча-шамыч кружокыш кумыл пыштэн тунэмаш коштыт.

7-шэ классыштэ тунэмшэ Йэгошин С. фотоаппарат ыштымэ нэргэн йатыр литэратурым лудын. Кызыт тудо шкэак фотоаппаратым ыштэн. Фотоаппарат дэнэ сниматлашат лийэш.

Давилов Б.

Торйал район, Куптӱр ПКШ.

70 экзэмпльар газэтым шарышым

Шкэнан школышто кажнэ йочан газэтшэ лийжэ, манын мый уло вийэм пыштэн газэт шараш пижынам. Тэвэ кодшо тылзыштэ 50 экзэмпльар „Йамдэ лий"-ым да 20 экзэмпльар моло газэт-шамычым шарышым. Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшылан эшэ 20 экзэмпльарым шарэн шукташ мутым пуэм.

Пэтров Миклай.

Кужэнэр район, Шой-Шӱдымарий пэлэ кыдалаш школ.

Чыланат газэтан улыт

Шуар-сола тӱналтыш школышто (Ронго район) чыла тунэмшэ йоча-шамыч „Йамдэ лий" газэтлан подпискым ыштэныт.

Кызыт 180 йочан чылаштынат 1-шэ октьабрь гыч газэтышт толэш.

Газэт шарымаштэ туныктышо Алэксэйэв пашам вийан ышта.

Ильан Иапык.

Мыйат шарэм

Мый, Кузнэцово пэдучилищыштэ (Йошкар-Ола район) тунэмшэ Фэдотов Иыван сэнтьабрь тылзыштэ 12 экзэмпльар „Йамдэ лий" газэтым шарышым. Ончыкыжат газэтым тыгак шараш тӱналам.

Фэдотов Йыван.

Культур вэрч огыт кучэдал

Мэмнан школышто нимогай культур тӱсат укэ. Класс кӧргыштӧ эртак лавра дэн пурак вэлэ. Вӱд йӱмаштэ куп гай лавра шинча. Окнаштэ гын, энгырэмын под тич тэмын.

Тунэмшэ Андропов Осып культур вэрч кучэдалмэ олмэш, классышкэ лӱмын пуракым пуртэн, йоча-шамыч ӱмбак кышкылтэн.

Тидэ койышым школ дирэктыр кузэ чыта гын?

Й. Исай.

Шэрвур район, Кой-сола ПКШ.

Врид. отв. редактора—
К. А. ЛЭНСКИЙ.

Упол. Марлита № А—387. Тираж 10014 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктышэ „М. К."